

Dosarul nr. 3r-123/24
2-23005572-01-3r-30042024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. I. Barbacaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, A. Bostan, Gh. Dașchevici)

DECIZIE

12 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTȚIE

Complet de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Pascari Ecaterina împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ministerului Muncii și Protecției Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva încheierii din 12 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă împotriva hotărârii din 19 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă :

La 11 ianuarie 2023, Pascari Ecaterina a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, prin care a solicitat: anularea deciziei de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2229629 din 26.10.2022 și deciziei nr.DC2205164 din 09.11.2022 privind examinarea contestației eliberată de Serviciul de determinare a gradului de dizabilitate, precum și deciziei nr.DC2206057 din 12.12.2022 privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate; obligarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să examineze suplimentar certificatele medicale prezentate și să emită o decizie legală.

Prin hotărârea din 19 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Pascari Ecaterina împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

S-a anulat decizia/certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2229629 din 26.10.2022, decizia nr.DC2205164 din 09.11.2022 privind examinarea contestației eliberată de Serviciul de determinare a gradului de dizabilitate, precum și decizia nr.DC2206057 din 12.12.2022 privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate.

S-a obligat Consiliul National pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să emită actul administrativ individual favorabil privind confirmarea Ecaterinei Pascari, în gradul de dizabilitate accentuat, pentru perioada de la 01.11.2022 pînă la 01.11.2023, cu eliberarea certificatului de încadrare în grad de dizabilitate corespunzător.

La 20 februarie 2024, directorul interimar al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Pînzaru Stela a declarat apel, prin care a solicitat admiterea cererii de apel; casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea depusă Pascari Ecaterina; repunerea în termen a cererii de apel.

Prin încheierea din 12 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de repunere în termen și s-a declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă împotriva hotărârii din 19 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La data de 12 aprilie 2024, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, a depus recurs împotriva încheierii din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a invocat că, în cazul respingerii cererii de repunere în termen instanța de apel era obligată să emită o încheiere de respingere care să fie susceptibilă recursului separat de fondul cauzei. În opinia recurentului prin omiterea emiterii încheierii asupra cererii de repunerea în termen, instanța de apel le-a încălcat dreptul la justiție și la un proces echitabil, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova și de normele și practica CEDO.

A mai indicat recurentul că în motivarea solicitării cu privire la repunerea în termen, Consiliul nu a fost prezent la ședința stabilită pentru data de 14.12.2023, iar instanța de apel nu a admis cererea de amânare. Cu dispozitivul hotărârii a făcut cunoștință la data de 09.02.2023, în momentul când Pascari Ecaterina s-a adresat către Consiliu pentru eliberarea certificatului de încadrare în grad accentuat de dizabilitate

A mai relatat recurentul că, instanța de apel nu a ținut cont de motivul indicat în cererea de apel nemotivată, și anume, că la ședința stabilită din 14.12.2023 la examinarea cauzei respective Consiliul nu a fost prezent, iar instanța nu a admis cererea de amânarea depusă la data de 07.12.2023, la care era anexat ordinul reprezentantului său, prin care se confirma faptul că la data de 14.12.2023 acesta se afla în concediu suplimentar plătit.

A mai declarat recurentul că fiind convins că ședința de examinare a cauzei Pascari Ecaterina către CNDDCM va fi amânată, nu a accesat portalul pentru a verifica dacă a fost sau nu emisă hotărârea, deoarece era convins că va avea parte de un proces în care Consiliul își va expune poziția sa. Cu dispozitivul hotărârii a făcut cunoștință la data de 09.02.2024.

Conform art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Iar, în conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea contestată la 12 martie 2024, fiind notificată recurentului la data de 29 martie 2024, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la actele cauzei (f.d. 122).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

Prin prisma art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

La data de 30 aprilie 2024 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului depus de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, împotriva încheierii din 12 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 149).

Studiind materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

În temeiul art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 19 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Pascari Ecaterina împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 20 februarie 2024, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond.

Instanța de apel prin prisma prevederilor art. 236 alin. (1) și alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, din motivul depunerii cererii de apel nemotivate peste termen.

În condițiile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Deci, modul în care se calculează termenele este reglementat special prin art. 232 alin. (1) din Codul administrativ: apelul se depune la în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, sub sancțiunea art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, însă la caz apelul nemotivat a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

În speță, termenul limită pentru depunerea apelului nemotivat, conform art. 232 alin. (1) Cod administrativ, a început să curgă la data de 20 decembrie 2023 – ziua imediat următoare pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe și a expirat la data de 18 ianuarie 2024.

Iar cererea de apel nemotivată a fost depusa de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă tocmai la data de 20 februarie 2024, respectiv, în afara termenului legal de 30 de zile.

Cu referire la argumentele recurentului precum că nu a cunoscut despre data desfășurării ședinței de judecată și că reprezentantul său la data de 14.12.2023 se afla în concediu suplimentar plătit, completul de judecată reține că, în scopul exercitării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor cu bună-credință în termenul stabilit de lege, apelantul avea posibilitatea să împuternicească un angajat sau să angajeze un avocat, pentru a se prezenta în fața instanței de judecată, și respectiv de a declara apel în termen.

De asemenea, instanța de recurs menționează că, solicitând amânarea ședinței de judecată din 14 decembrie 2023, recurentul, urma să se informeze despre următoarele ședințe de judecată, inclusiv și despre ședința de judecată din 19 decembrie 2023, când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii. Or, art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, aplicabil prin prisma art. 195 Cod administrativ, prescrie că, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

De asemenea, instanța de recurs menționează că, conform informației de pe portalul național al instanțelor de judecată, dispozitivul hotărârii din 19 decembrie 2023 a judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost publicat la data de 22 decembrie 2023, fapt ce denotă că apelantul, recurentul a avut posibilitate să acceseze datele respective anterior recepționării actului judecătoresc prin intermediul oficiului poștal și să depună cererea de apel în interiorul termenului prevăzut de lege.

Totodată, conform art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului.

La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise. Instanța de recurs reiterează că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea declarării apelului în termen.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Respectiv, la caz, se reține lipsa de diligență a recurentului în conducerea procesului declanșat de el, iar argumentele invocate în cererea de apelul, nu pot fi asimilate unei împrejurări mai presus de voință părții, care să îl fi împiedicat pe recurent să exercite calea de atac în termenul definit de lege.

Astfel, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurentului, precum că nu a cunoscu și nu a recepționat dispozitivul hotărârii instanței de fond, or legea prevede expres că termenul pentru depunerea apelului nemotivat începe a curge din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii.

În această ordine, completul reține că Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă deținând calitatea de pîrît, fiind astfel direct interesat de soluționarea prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță inclusiv să înainteze în termen cererea de apel sau cel puțin să formuleze cererea de repunere în termen cu respectarea prevederilor legale, fapt ce la caz a fost ignorat.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a apelului nemotivat se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, care trebuia să dea dovadă de diligență, responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauza Robuleț v. Republica Moldova – nr. 17935/08, hotărârea din 14.11.2023 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că în prezenta cauză a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție, prin examinarea cererii de apel depuse peste termenul de depunere a apelului.

Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Curtea de Apel Chișinău întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă. Drept

urmare, concluzionează ca fiind corectă soluția instanței de apel de declarare a apelului inadmisibil.

Așadar, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimei la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și de a menține încheierea.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă.

Se menține încheierea din 12 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Pascari Ecaterina împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ministerului Muncii și Protecției Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc